

Анкета на „Нова Македонија“: (Не) вредностите на масовната култура

КУЛТУРАТА НЕ Е НИТУ »НАД«, НИТУ »КРАЈ«, НИТУ »ПОД« ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД

● АМАТЕРИЗМОТ Е НАЈМАСОВНИОТ И НАЈДЕМОКРАТСКИОТ ОБЛИК НА КУЛТУРНОТО УЧЕСТВО НА РАБОТНИТЕ ЛУЃЕ, ВО ДРУГИТЕ ОБЛАСТИ СЕ УШТЕ СЕ ЗАОСТАНУВА

И покрај квалитетите и придонесите што ги има и ги носи со себе, факт е дека во содржините на масовната култура чести се појавите што влијаат негативно и што ја девалвираат во најширока смисла — почнувајќи од уметничкото творештво, во сите области — завршувајќи со секојчасовната средба со разните украсни и наменски премети, со мебелот, со производите на индустријата за стакло, керамика, порцелан и сл. Испреплетеноста на многуте појави, присутноста на кичот и шундот во најразлични форми, големите комерцијални ефекти од квазиуметничките дела од една страна, и одбраната на општеството од нив, настојувањата да се изградат односи во културата со подлога од вистински вредности — се директни поводи за покренување на нашата анкета „(Не)вредностите на масовната култура“. Дотолку повеќе што досега во нашата Република анализи и поопфатни текстови за лажните вредности во масовната култура речиси и нема.

Денес го објавуваме текстот на **ТОМЕ МОМИРОВСКИ**.

ПОИМОТ МАСОВНА КУЛТУРА за да не биде анахронизам во богатството и пластовитоста на самоуправната културна политика, можеме да го употребуваме само условно, како поедноставен облик на пристап и облик на дејствување. Ова од повеќе причини. Фазата што ја надминавме, таа насока и облик на поопштествување на културата заедно со позитивното знаење за постоење на елитистичкото сфаќање како, понизок степен на културата, да не рече-ме приземност, со подразбирање како потреба пре-

дизвикана од низок вкус сè до стихијата, како што некои го нарекоа масовното навлегување на новите бројни културни учесници.

КУЛТУРАТА во најшироката и најсестраната смисла на значење која не е сектор, надградба, облик на потрошувачка, не е ниту „над“, ниту „крај“, ниту „под“ здружениот труд; во самоуправната културна политика е негов составен и функционален дел со продуктивниот и хуманистичкиот критериум. Ова е овозможено не само во дистрибуцијата на кул-

турните добра, туку пред сè, во процесите што го ставаат трудот и творечкиот чин на културниот работник во сè непосредна интимна, решавачка, заемна, предметна поврзаност помеѓу сите работници, пред сè, од непосредното материјално производство, во сите степени и облици на одлучувањето врз делатска основа и слободна размена на трудот.

ПРИТОА, бидејќи ние имаме сè уште нерамномерен културен развој, за да се престорат во културни субјекти, денес поголем број работници, за догледно време сите, кај нас многу нешто се прави за самоуправно поопштествување на културата. Наедно, со многу добри резултати, помеѓу разновидните типови на културно учество на работниците, аматеризмот сепак главно е најмасовниот и најдемократскиот облик на културно учество на работните луѓе. Во другите облици на културно учество, во уметностите, во литературата, ликовните уметности, во музичко-сценските видови, во научните подрачја, во новаторството и пронаоѓањето и другите творечки подрачја, наедно со сè повидливи резултати по 1972-та година сè уште се застојнува.

Сите фактори: општествено-политичките организации, делегатските собранија, културните институции и културните асоцијации, организациите на здружен труд, сите општествено-политички заедници, би можеле создавајќи уште подобра самоуправна основа, материјални, технички и просторни услови, валоризирајќи ги и стимулирајќи ги културните работници и институции, колективите и асоцијациите за привлечна програмска на соченост и кадровска грижа, низ поголема заинтересаност и поорганизирано културно програмирање и иницијативи, со побрзо темпо од постојното да се реализира потребата за помасовна култура на работниот човек. Така ќе се оствари прогресивната улога на самоуправната култура, побргу ќе се преманува јазот што беше создаден помеѓу материјалната културно-духовната сфера, сè повеќе ќе се надминува постојниот расчекор помеѓу дострелите во творечката култура (во уметности и во науката) и широка база на културното учество на работните луѓе, без што културата ќе биде парцијална.

Анкетата ја води —
Г. Стојковски